

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

PERAŞ DENİZLİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ PERSONEL TEMİZLİK ULAŞIM SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2024 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7. DENETİM BULGULARI	8

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2: Çok Yıllı Gelir Tablosu	2

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
BKK	: Bakanlar Kurulu Kararı
DESKİ	: Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
PERAŞ	: Denizli Büyükşehir Belediyesi Personel, Temizlik, Ulaşım Sanayi ve Ticaret A.Ş.
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
TFRS	: Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TTK	: Türk Ticaret Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

- Şirket Bütçesinin Hazırlanmaması
- İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
- Şirkette Çalışan İşçilerin Meslek Kodlarında Değişiklik Yapılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Denizli Ticaret Odası'na 13.05.2016 tarihinde 38839 sicil numarası ile tescil ve kayıtlı bulunan Denizli Büyükşehir Belediyesi Personel, Temizlik, Ulaşım Sanayi ve Ticaret A.Ş. (PERAŞ) 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26'ncı ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 50.000,00 TL sermaye ile kurulmuş olup hisselerinin %99'u Denizli Büyükşehir Belediyesine, %1 hissesi ise Denizli Büyükşehir Belediyesinin bağlı kuruluşu olan Denizli Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'ne (DESKİ) aittir.

Şirketin faaliyet alanı, şirket ana sözleşmesinde gösterilmiş olup Şirketin esas amacı, 375 sayılı Kanun Hükmünde Karamamenin (KHK) EK 20'nci maddesinde belirtilen Denizli Büyükşehir Belediyesi ile DESKİ'nin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini ifa etmektir.

Şirketin şubesi olmayıp merkez adresi Çamlaraltı Mah. Kınıklı Cad. No:6 Pamukkale / Denizli'dir.

Şirket özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini temel olarak Türk Ticaret Kanunu, Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Borçlar Kanunu'na tabi olarak gerçekleştirmektedir. Ayrıca şirket gerçekleştireceği ihaleli işlemlerde Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na tabidir.

Şirketin yönetim kurulu, Denizli Büyükşehir Belediyesi tüzel kişi ortaklığını temsilen 1 başkan, 1 başkan yardımcısı ve 3 yönetim kurulu üyesi olmak üzere toplam 5 üyeden oluşmaktadır. Şirketin yönetimi ve faaliyetleri ana sözleşmeye uygun olarak Yönetim Kurulu kararları doğrultusunda icra edilmektedir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş bir anonim şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunur. Yönetim kurulu üyeliğine ancak gerçek kişiler seçilebilir. Pay sahibi olan bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olamaz. Ancak, tüzel kişinin temsilcisi olan gerçek kişiler yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilir. Yönetim kurulu, niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile

yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın Kanun’la öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim ve karar organı olan yönetim kurulu, Denizli Büyükşehir Belediyesi tüzel kişi ortaklığını temsilen 1 başkan, 1 başkan yardımcısı olmak üzere toplam 2 üyeden oluşmakta ve şirket faaliyetleri Yönetim Kurulu kararları doğrultusunda icra edilmektedir. Mevcut Yönetim Kurulunun tamamının görev süreleri 07.05.2024-06.05.2027 tarihleri arasındadır.

Şirket insan kaynakları faaliyetlerini şirket merkezinden yürütmektedir.

Şirket bünyesinde 31.12.2024 tarihi itibarıyla, Denizli Büyükşehir Belediyesinde 2198 daimi işçi personel, Denizli Su ve Kanalizasyon İdari Genel Müdürlüğünde de 932 daimi işçi personel çalışmaktadır.

Şirket çalışanları; 4857 sayılı İş Kanunu ve 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortaları Kanunu hükümlerine tabidir.

1.3. Mali Yapı

PERAŞ 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun 26’ncı ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre 50.000,00 TL sermaye ile kurulmuş olup hisselerinin %99’u Denizli Büyükşehir Belediyesine, %1 hissesi ise Denizli Büyükşehir Belediyesinin bağlı kuruluşu olan DESKİ’ye aittir. Sermaye tutarı olan 50.000,00 TL nin tamamı ödenmiştir.

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Adı, Soyadı/Ünvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
Denizli Büyükşehir Belediyesi	49.500,00	99
DESKİ	500,00	1

Şirketin en büyük gelir kaynağı, Denizli Büyükşehir Belediyesi ile DESKİ’nin 375 s. KHK’nın Ek 20’nci maddesine göre hizmet alımı yöntemiyle personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri karşılığı elde ettiği gelirler olup Avrupa Birliği (AB) fonları, yardımlar, borçlanma vb kaynaklardan herhangi bir geliri bulunmamaktadır.

Şirketin 2023 ve 2024 yıllarına ait Gelir Tablosu aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2: Çok Yıllı Gelir Tablosu

(31.12.2024 DÖNEMİ) AYRINTILI GELİR TABLOSU						
PERAŞ DENİZLİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ PERSONEL A.Ş.						
Sayfa No : 1 / 1						
AÇIKLAMA	ÖNCEKİ DÖNEM (2023)			CARİ DÖNEM (2024)		
A - BRÜT SATIŞLAR		838.217.269,10			1.481.163.108,58	
1 - Yurtiçi Satışlar	836.891.882,33			1.479.041.461,15		
3 - Diğer Gelirler	1.325.386,77			2.121.647,43		
C - NET SATIŞLAR		838.217.269,10			1.481.163.108,58	
D - SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		(822.773.663,20)			(1.592.008.805,62)	
3 - Satılan Hizmet Maliyeti (-)	(822.773.663,20)			(1.592.008.805,62)		
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI		15.443.605,90			(110.845.697,04)	
E - FAALİYET GİDERLERİ (-)		(15.442.411,03)			(24.488.548,67)	
3 - Genel Yönetim Giderleri (-)	(15.442.411,03)			(24.488.548,67)		
FAALİYET KARI VEYA ZARARI		1.194,87			(135.334.245,71)	
F - DİĞ. FAAL. OLAĞAN GELİR VE KARLAR		988.618,68			8.967.013,04	
3 - Faiz Gelirleri	988.618,68			8.688.131,70		
9 - Enflasyon Düzeltmesi Karları				270.362,36		
10 - Diğer Olağan Gelir ve Karlar				8.518,98		
G - DİĞ. FAAL. OLAĞAN GİDER VE ZARAR (-)					(174.159,76)	
6 - Enflasyon Düzeltmesi Zararları (-)				(174.159,69)		
7 - Diğer Olağan Gider ve Zararlar (-)				(0,07)		
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR		989.813,55			(126.541.392,43)	
I - OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR		106.439,90				
2 - Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	106.439,90					
J - OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		(97.407,44)			(1.089.250,78)	
3 - Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	(97.407,44)			(1.089.250,78)		
DÖNEM KARI VEYA ZARARI		998.846,01			(127.630.643,21)	
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI		998.846,01			(127.630.643,21)	

Gelir tablosuna bakıldığında; net satışların 2023 yılına göre 2024 yılında arttığı görülmektedir. Şirket 2023 yılında kar etmesine rağmen 2024 yılını 127.630.643,21 TL zarar ile kapatmıştır.

Şirket bütçesi içinde gösterilmeyen sosyal tesisler, döner sermaye, şirketler, özel hesaplar vb. bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'da; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri Numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri numaralı

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda ilgili defter-i kebir hesaplarına fonksiyon esasına göre kaydedilirken, söz konusu giderler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. 2022 yılı Aktif Toplamı 14,008,700 TL veya Net Satışlar Toplamı 28,016,300 TL'yi aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 2023 yılında maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmak zorundadırlar.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar. Anonim şirketin finansal tabloları, Türkiye Muhasebe Standartlarına (TMS) göre şirketin malvarlığını, borç ve yükümlülüklerini, öz kaynaklarını ve faaliyet sonuçlarını tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaçlara ve işletmenin niteliğine uygun bir şekilde; şeffaf ve güvenilir olarak; gerçeği dürüst, aynen ve aslına sadık surette yansıtacak şekilde çıkarılır.

Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu ise, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 397'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olacak işletmeleri belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. 2018/11597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında (BKK) ve söz konusu kararın yerini alan 30.11.2022 tarihli 2022/6434 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararında) bağımsız denetime tabi olacak şirketlere ilişkin ölçütler belirlenmiştir. PERAŞ bu kapsamda bağımsız denetime tabi olup 2023 yılına ait denetim Bağımsız Denetim firmasına yaptırılmıştır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde faaliyetini sürdüren özel tüzel kişiliğe sahip PERAŞ'ın muhasebe kayıtları tek düzen muhasebe sistemine göre yapılmaktadır. Tutulan

defterler ile mali tablo ve raporları da yine Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda hazırlanmaktadır.

PERAŞ, Tekdüzen Hesap Planı'na göre kayıtlarını muhasebeleştirmektedir. Ayrıca, 13.01.2011 tarih ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre, tabi oldukları defter tutma yükümlülüğü gibi muhasebe ve muhasebe işlemlerine esas belgelere ilişkin hükümlere tabidir.

Anonim şirketlerin düzenleyebileceği mali tablolar 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve Kanun'dan alınan yetkiye dayanılarak Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartları'na uygun olarak hazırlanmaktadır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 175 ve mükerrer 257'nci maddelerine dayanılarak Maliye Bakanlığınca çıkarılan 1 Sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde belirtilen mali tablolar; "Bilanço, Gelir Tablosu, Satışların Maliyeti Tablosu, Fon Akım Tabloları, Nakit Akım Tablosu, Kâr Dağıtım Tablosu, Öz Kaynaklar Değişim Tablosu." olarak belirtilmiştir. PERAŞ belirtilen bu tablolardan Bilanço ve Gelir Tablosunu hazırlamıştır.

Şirket maliyet hesaplarının muhasebeleştirilmesi işlemlerini 7/A muhasebe sistemine göre yürütmekte, finansal raporlamasını ise Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) kapsamında üretmektedir.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Şirketin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin unlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununun Kapsam başlıklı 2'nci maddesinde; Bu Kanunun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali yönetim ve kontrolünü kapsadığı, Tanımlar başlıklı 3'üncü maddesinde de; Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareler olduğu, Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, Bu Kanuna ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idarelerini; Düzenleyici ve denetleyici kurumların, bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde yer alan kurumları; Sosyal güvenlik kurumlarının, bu Kanuna ekli (IV) sayılı cetvelde yer alan kamu kurumlarını ve Mahallî idarelerin de, yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idareleri ifade ettiği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıya alınan Kanun hükmü doğrultusunda Şirketler 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu kasamında değildir.

Ayrıca 31.12.2005 tarih ve 26040 3.mükerrer nolu Resmî Gazetede yayınlanan İç Kontrol Ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul Ve Esaslar'ın Amaç ve kapsam başlıklı 1'inci maddesinde; Bu Usul ve Esasların amacının, düzenleyici ve denetleyici kurumlar hariç olmak üzere, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde iç kontrol ve ön malî kontrol faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin ilke, iş, işlem ve süreçleri belirlemek olduğu ifade edilmiş olup bu madde hükmü gereğince de Şirketler bu Usul ve Esaslara tabi olmamaktadır.

Şirketler hem 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununa ve hem de İç Kontrol Ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul Ve Esaslar'a tabi olmadığından Şirketlerin İç Kontrol ve Ön Mali Kontrol faaliyetlerinin yürütülmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Dolayısıyla Kurumun 5018 sayılı Kanun ile getirilen Stratejik plan ve performans programı hazırlama, performans ölçüm sistemi kurma ve iç kontrol sistemine ilişkin dokümanları hazırlama gibi

yükümlükleri yoktur.

Bu nedenle Kurumun stratejik yönetim, kurumsal risk yönetimi ve iç kontrol sistemi (İç kontrol sisteminin beş bileşeni olan Kontrol Ortamı Standartları, Risk Değerlendirme Standartları, Kontrol Faaliyetleri Standartları, Bilgi ve İletişim Standartları ve İzleme Standartları) değerlendirilmemiştir. Kaldı ki kurumda iç kontrol sistemi de kurulmamıştır.

Ancak iç kontrol sistemine dair gerek kurumsal birikim, gerekse de uygulamaya yansıyan bir idari faaliyet bulunmasa da, mali sistemin önemli zaaf göstergeleri olan hukuka aykırılıkların, önemli kayıp, kaçak ve yolsuzluk belirtilerinin görülmemesi, Kurumda belirli bir düzeyde kontrol sistemi bulunduğunu ortaya koymaktadır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

PERAŞ Denizli Büyükşehir Belediyesi Personel Temizlik Ulaşım Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinin 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde herhangi bir bilgi yer almamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Şirket Bütçesinin Hazırlanmaması

PERAŞ'ın 2024 yılı faaliyet döneminin incelenmesinde, Yönetim Kurulu tarafından kabul edilerek uygulamaya konulan işletme bütçesinin bulunmadığı görülmüştür.

Bütçe, gelecek faaliyet dönemi için şirketin amaçlarına, hedeflerine ve politikalarına dayalı olarak yönetim kurulu tarafından hazırlanan kapsamlı planların parasal ve sayısal olarak ifade edildiği rapordur.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) Yönetim Kurulunun “Görevler ve yetkiler” başlıklı 374'üncü maddesinde; “*Yönetim kurulu ve kendisine bırakılan alanda yönetim, kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurulun yetkisinde bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkilidir.*”

Yönetim Kurulunun “Devredilemez görev ve yetkiler” başlıklı 375'inci maddesinde ise “*(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır: ...*

a) *Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması*”

hükümlerine yer verilmiştir.

Şirket bütçeleri kuruluşun içinde bulunduğu şartlara göre karlılık ve verimlilik ilkeleri doğrultusunda en uygun seçenekleri finansal olarak planlayan, şirket çalışmalarını disipline eden, finansal hedeflere ne derecede ulaşıldığını gösteren ve oluşabilecek finansal risklerin yönetilmesini sağlayan önemli yönetim ve kontrol aracıdır.

Yapılan incelemede PERAŞ'ın 2024 yılı faaliyet dönemine ilişkin amaçlarına, hedeflerine ve politikalarına dayalı olarak herhangi bir bütçe hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi bulguya katıldığını belirtmiş olup söz konusu hususun düzeltilmesine ilişkin işlemlere başlanıldığı ifade edilmiştir.

Şirketin finansal hedeflerine ulaşmasına yardımcı olmak üzere 6102 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri gereği yönetim kurulu tarafından şirket bütçesinin kabul edilerek uygulamaya konulması gerekmektedir.

BULGU 2: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

PERAŞ'da çalışan sürekli işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "Çalışma şartları ve dinlenme hakkı" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçisinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi belirlenen miktarda idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelgesi'nde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçisinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona

erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçisinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, 375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesi kapsamında personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri yürütmek amacıyla kurulan Şirketin;

Büyükşehir Belediyesinde görev yapan 5 işçisinin 200-204 gün arasında, 35 işçisinin 150 - 200 gün arasında, 208 işçisinin 100-150 gün arasında, 373 işçisinin 50-100 gün arasında, 1052 işçisinin 1-50 gün arasında,

DESKİ'de görev yapan 3 işçisinin 151-179 gün arasında, 35 işçisinin 101-150 gün arasında, 162 işçisinin 51-100 gün arasında 587 işçisinin 1-50 gün arasında kullandırılmayan yıllık izninin bulunduğu tespit edilmiştir.

Yıllara sari olarak kullanılmayan birikmiş yıllık izinleri bulunan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçisinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemeyen giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Kamu idaresi, yıllık izinlerin kullandırılması hususunda işlem tesis edileceğini bildirerek bulgu konusu hususa katılmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması amacıyla Büyükşehir Belediyesi ve DESKİ nezdinde girişimde bulunulması gerekmektedir.

BULGU 3: Şirkette Çalışan İşçilerin Meslek Kodlarında Değişiklik Yapılması

PERAŞ'ın işçi alım ilanları ile işçi pozisyonlarında çalışmakta olan işçilerden bir kısmının meslek kodlarında değişikliğe gidilerek özel şartları gerektiren iş pozisyonlarına yükseltildiği görülmüştür.

375 sayılı KHK'nın Ek 20'nci maddesinde;

“İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 22’nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62’nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği,

Bu madde kapsamındaki şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanının yetkili olduğu”

belirtilmektedir.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 2’nci maddesinin ikinci fıkrasında; bu Yönetmelik hükümlerinin, belediyelerin ve bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile bağlı kuruluşlarının TTK hükümlerine göre kurdukları şirketler için yapılacak alımlar için uygulanmayacağı, ancak bu kapsamdaki işçi alım ilanlarının Türkiye İş Kurumuna (İŞKUR) bildirilmesinin zorunlu olduğu, bu ilanların İŞKUR internet sitesinde ve ilgili kamu kurum ve kuruluşunca uygun görülen iletişim araçları ile kamuoyuna duyurulacağı, kamu kurum ve kuruluşlarının işçi alımının adil ve şeffaf bir şekilde yapılmasını sağlayacak diğer tedbirleri de alacağı belirtilmiştir.

Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar’ın 4’üncü maddesinde ise mahalli idare şirketlerinde işe alınacaklarda aranacak şartlar belirlenmiş, ilgili idarelerce ihtiyaç duyulması halinde belirlenecek işin niteliğine uygun özel şartları taşımak da bu şartlar arasında sayılmıştır.

İşçi ve işveren arasındaki iş ilişkisi, bir meslek, pozisyon veya görev tanımı üzerinden kurulmakta olup, işçinin işe alındığı pozisyonda çalıştırılması esastır. Hizmetin niteliği ve ihtiyaçlara uygun bir şekilde çalışma hayatının akışına bağlı olarak, belirlenen kriterler ve esaslar çerçevesinde işçinin meslek adı ve kodunda değişiklik yapılabilir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun “Çalışma koşullarında değişiklik ve iş sözleşmesinin feshi” başlıklı 22'nci maddesinde: işverenin, iş sözleşmesiyle veya iş sözleşmesinin eki niteliğindeki düzenlemeler ya da işyeri uygulamalarıyla oluşan çalışma koşullarında esaslı bir değişikliği ancak durumu işçiye yazılı olarak bildirmek suretiyle yapabileceği, tarafların aralarında anlaşarak ise çalışma koşullarını her zaman değiştirebileceği” hususlarına yer verilmiştir.

PERAŞ tarafından çoğunlukla özel bir nitelik gerektirmeyen beden işçisi, temizlik işçisi gibi iş pozisyonları için işçi alım ilanlarına çıkıldığı, alımı gerçekleştirilen işçilerin anılan pozisyonlara uygun meslek kodları ile Sosyal Güvenlik Kurumuna işe giriş bildirgelerinin yapıldığı, belirli bir dönemden sonra ise özel nitelikteki bir pozisyonun gerektirdiği şartları taşıyanların çalışmakta oldukları belediyenin ilgili birimine yazılı talepte bulunmaları üzerine Büyükşehir Belediyesinin olurlarına istinaden, Şirket Yönetim Kurulu Kararları ile meslek kodlarının değiştirilerek görev/pozisyon unvanlarının yükseltildiği ve bu süreçlerin olağan bir işlem haline getirildiği görülmektedir.

Yapılan incelemede işçinin yazılı talebi ve PERAŞ Yönetim Kurulu Kararları ile son üç yıl içerisinde;

Büyükşehir Belediyesi çalışanlarından 28'i 2022 yılında, 45'i 2023 yılında, 31'i de 2024 yılında olmak üzere toplam 104 işçinin ;

DESKİ çalışanlarından 10'u 2022 yılında, 106'sı 2023 yılında, 16'sı da 2024 yılında olmak üzere toplam 132 işçinin;

Görev unvanının ve buna bağlı olarak meslek kodlarının değiştirildiği görülmüştür. Bu kapsamda, son 3 yıl içinde toplam 232 işçinin görev/pozisyon unvanlarının yükseltilerek daha yüksek ücretli pozisyonlarda çalıştırıldığı ve meslek kodu değişikliklerinin rutin bir uygulama haline getirildiği tespit edilmiştir.

Şirket tarafından belirli bir dönemden sonra mevcut çalışan işçilerden özel nitelikteki bir pozisyonun gerektirdiği şartları taşıyanların meslek kodlarının değiştirilerek görev/pozisyon unvanlarının yükseltilmesi ve bu süreçlerin olağan bir işlem haline getirilerek *Kamu Kurum ve Kuruluşlarına İşçi Alınmasında Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*'in 2'nci maddesine göre idarelerce işçi alımlarının adil ve şeffaf bir şekilde yapılmasını sağlayacak tedbirlerin alınacağı hükmüne aykırı olarak özel şartları gerektiren iş pozisyonlarına işçi alımlarının ilana çıkılmaksızın gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Kamu idaresi, bulguda tespit edilen hususların gözönünde bulundurulacağını bildirmiştir.

Bu itibarla; mevcut işçilerin özel şartları gerektiren iş pozisyonlarına yükseltilmesi yerine hizmetin gereği olarak özel şartları gerektiren işçi alımlarının ilana çıkılmak suretiyle gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>